

Nummere, kan jeg i det Væsentlige fatte mig i Korthed. Det var navnlig med Hensyn til de to under Nr. 23 og 25 opførte Endringsforslag, at jeg vilde tillade mig nogle Bemærkninger. Det kunde nemlig synes ved første Blik, som om der saavel ved Udvalgets nye Paragraph som ved Endringsforslaget Nr. 22 var opstillet en særlig Indrømmelse for Geistligheden, der ikke var en ligefrem Følge af det Princip, som i det Øvrige er fastholdt, og som gaaer igjennem hele Loven. Det er nu derimod ikke Tilfældet, det er meget mere en aldeles nødvendig og consequent Følge af hele Lovudkastets Tanke, at den nye Paragraph, som er opført under Nr. 25, bliver optagen i Loven. Den ledende Tanke i Lovudkastet er nemlig denne: man gaaer ud fra det Bestaaende, man vil ikke lægge en forøget Skattebyrde paa de enkelte Klasser af Skatteydere, hverken paa Landet eller Kjøbstæderne, og consequent heller ikke paa Geistligheden. I det man ikke her har villet udfinde og opstille en ny Skattnorm, saa har man alene holdt sig til det Bestaaende, og troet at være i sin gode Ret, naar man lod Skatterne falde med samme Beløb paa de enkelte Klasser af Skatteydere, hvorpaa de hidtil ere faldne, fordi man da havde Fortidens Hævd at støtte sig til, og den Udjevning, som enhver Skat dog altid maa antages i en lang Række af Aar at have frembragt. Den samme Tanke gaaer ogsaa igjennem Lovudkastets § 7, som omhandler Geistlighedens Beskatning; Staten vil ikke lægge en forøget Skat paa Geistligheden i det Hele; man forlanger kun en nye Norm for Reguleringen mellem de enkelte Præsteskald af det Skattebeløb, som hidtil af den samlede Geistlighed har været udredet til Statskassen, og Nødvendigheden af en saadan nye Skattnorm er saa indlysende, at Ingen vil kunne nægte, at den jo er aldeles uundgaaelig, saafremt Loven om Hartkornets Egalisation skal gjenføres. Jeg troer nu, at denne Norm i § 7 er opstillet paa en saadan Maade og efter et saadant Princip, som baade i sig selv er retfærdigt og i sine Consequenter maa anses for holdbart. Præsterne henføres her til den Klasse af Skatteydere, hvortil de høre paa Grund af den Brug, de have af den indrømmede Embedsford; herved har man

ogsaa kunnet komme til det ene Principrigtige, at udtage Præstetienden aldeles fra Beskatning, udstryge den som Skatteobject, og sætte den over i den Klasse, hvor den hører hen, til Præsternes faste Embedsskat.

Men det, som saaledes i og for sig er retfærdigt, naar vi tage Geistligheden i det Hele, vilde blive uretfærdigt imod enkelte Geistlige, naar der ikke tillige var Midler, hvorved den Ulighed kunde udjevnes og den Ubillighed undgaaes, som opstaaer derved, at den enkelte Geistlige erholder en ofte i betydelig Grad forøget Skattebyrde. Man har ganske vist Ret i at betragte Geistligheden som et Hele ligeoverfor Staten som Skattekræver; men naar man saa vil sige, at forsaavidt Geistligheden som et Hele ikke erholder nogen forøget Skattebyrde, saa maa ogsaa deri den Enkelte derved finde sin Ret varetaget, fordi han gaaer op i det Hele, men da troer jeg, at man gaaer ud fra et aldeles feilt Begreb om det Forhold, hvori den Enkelte maa staae til den Klasse, til hvilken han hører, og misforstaaer den Maade, hvorpaa han kan fordr sin Ret varetaget ligeoverfor det almindelige og store Hele, og ligesaa villig jeg indrømmer, at paa det Kirkeliges reent aandelige Gebet gaaer den enkelte Geistlige op i den Stand, han hører til, saa maa jeg dog paa den anden Side gjøre Indsigelse mod at man anvender den samme Slutning, naar der, som her, er Tale om reent materielle Interesser. Men det træffer sig nu her saa heldigt, som ogsaa blev bemærket af den ærede Ordfører, at selve den for Geistlighedens Beskatning opstillede nye Skattnorm afgiver Midler til at udjevne den Ulighed, der ellers vilde opstaae for de enkelte Geistlige. Det forholder sig aldeles rigtigt, hvad der er bemærket, at det Skattebidrag, som Geistligheden herefter vil have at udrede, som en samlet Sum betragtet, andrager noget over 7000 Rbd. meer, end hvad der hidtil er udredet af Geistligheden. Det udgjør nemlig, hvis jeg har regnet rigtigt, 7529 Rbd. og, naar der derfor i Tillægsparagraphen er foreslaaet 8000 Rbd. til Løttelse for de Præsteskald, som herved blive særligt bedyrkede, saa sees det, at, da Forskellen mellem disse to Summer er saa ubetydelig, at den her ikke kan komme under Dmtale